

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

***ДРОБ'ЯЗКО В.В., ЗАОБУВАЧ БАКАЛАВРСЬКОГО РІВНЯ ОСВІТИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В.В. ДОКУЧАЄВА***

Розвиток та удосконалення економічних відносин дає поштовх для безпосереднього розширення господарських операцій. Як наслідок, це призводить до збільшення кількості нормативно-правових актів, що є обов'язковими до виконання. Такий стан справ є причиною наявності значної кількості порушень та злочинів у сфері економіки. Доволі часто при виявленні істотних порушень у бухгалтерському обліку, до роботи залучають судових експертів. Ускладнення видів правопорушень передбачає володіння експертом методиками їх виявлення.

Першим визначення експертної методики запропонував А.Р. Шляхов, який стверджував, що методика кожного виду судової експертизи – це система методів, прийомів та технічних засобів, які застосовуються для вирішення конкретних завдань у певній послідовності та враховують специфіку вирішуваних питань та досліджуваних речових доказів [1]. Щодо методики саме судово-бухгалтерської експертизи, то під нею розуміють сукупність методів, способів та прийомів вирішення завдань, які поставлені слідчими органами чи судом перед експертом-бухгалтером. Тому, саме запитання, поставлені слідчим, визначають методику судово-бухгалтерської експертизи. До того ж, значний вплив на методику дослідження експерта-бухгалтера мають матеріали справи, за якою призначена судово-бухгалтерська експертиза, та процесуальні межі дій експерта-бухгалтера, які надаються експерту [2].

М.Т. Білуха більш детально розглянув методологію судово-бухгалтерської експертизи, зазначивши, що «загальна методологія судово-бухгалтерської експертизи є сукупністю принципів

* Науковий керівник – Ковальова О.В., к.е.н., доцент

матеріалістичної діалектики, у тому числі загальнонаукові теорії пізнання, які досліджують закони розвитку наукового знання в цілому [3].

Проведення судово-бухгалтерської експертизи неможливе без застосування загальнонаукових методів: аналіз, синтез, індукція, дедукція, моделювання, абстрагування, конкретизація та інші. Крім цих методів, судово-бухгалтерська експертиза використовує ще власні методи: розрахунково-аналітичні методи (статистичні розрахунки, економічний аналіз, економіко-математичні методи); методичні прийоми документального контролю (нормативно-правова перевірка, арифметична, формальна, хронологічна, взаємна, зустрічна, відновлення кількісно-сумового обліку, контрольне порівняння залишків).

Перед використанням експертами відповідної методики вона повинна пройти процедуру об'єктивної оцінки та рекомендації для використання експертами, адже це передбачено у статті 8 Закону України «Про судову експертизу», згідно з якою методики проведення судових експертиз (за виключенням судово-медичних та судово-психіатричних) підлягають атестації та державній реєстрації в порядку, який визначається Кабінетом Міністрів України [4].

Слід відзначити, що атестація експертних методик становить окрему проблему судової експертології. Так, згідно з діючою Постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2008 року № 595, якою затверджений Порядок атестації та державної реєстрації методик проведення судових експертиз, атестація методик полягає в оцінці звіту про наукову роботу, виконану з метою розроблення методик шляхом проведення його рецензування та апробації методик спеціалізованими установами [5].

Надзвичайно важливим питанням у зв'язку з прийняттям курсу на запровадження міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) є питання зближення методичного забезпечення судово-бухгалтерської експертизи з наявною нормативно-методичною базою бухгалтерського обліку сільськогосподарської діяльності. Адже наявні методики абсолютно не враховують чинну нормативно-правову та інструктивну базу з бухгалтерського обліку на основі МСФЗ.

Сутність облікової роботи, з прийняттям курсу на МСФЗ, дещо змінилася: якщо раніше в ній переважала технічна складова (порядок та техніка заповнення реєстрів обліку на основі чітких правил обліку), то відтепер важливий інтелектуальний та аналітичний аспект. Техніка

заповнення облікових форм автоматизована, але є варіативність обліку, яка і повинна бути оцінена експертом.

Проблема методики експертного дослідження є одним із ключових питань в діяльності експерта-бухгалтера, оскільки від цього залежить повнота та обґрунтованість висновків експерта-бухгалтера. На даний час відсутня чітко науково-обґрунтована методика дослідження експерта-бухгалтера в частині провадження по справах пов'язаних з сільським господарством. І, як наслідок, це призводить до неточності експертних висновків, повторного призначення судово-бухгалтерської експертизи у ряді справ, а отже – нераціонального витрачання часу й затягування процесу слідства.

Література.

1. Шляхов А.Р. Судебная экспертиза: организация и проведение «Юридическая литература», 1979. 168 с.

2. Бутинець Ф.Ф. Судово-бухгалтерська експертиза. Навчальний посібник для студентів спец. 7.050106 «Облік і аудит». Житомир: ПП «Рута», 2004. 460 с.

3. Білуха М.Т. Судово-бухгалтерська експертиза: Підручник для студентів вузів. К.: Воля, 2004. 653 с.

4. Закон України «Про судову експертизу» від 25.02.1994 №4038-ХІІ. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=4038-12> (дата звертання 02.10.2020).

5. Про затвердження Порядку атестації та державної реєстрації методик проведення судових експертиз: Постанова Кабінету Міністрів України від 2 лшп. 2008 р. № 595. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-2008-%D0%BF> (дата звертання 02.10.2020).

РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

***КАЛАШНИК О.М., СТУДЕНТ*,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Глобалізація сама по собі вже є досить складною темою для дискусій з питань визначення її термінології. На нашу думку

* Науковий керівник – Малій О.Г. – к.е.н., доцент